

ด่วนที่สุด

ที่ อว (ปคร) ๐๒๑๓/๒๕๖๐

กระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ถนนพระรามที่ ๖ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐

๑๐ เมษายน ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างปฏิญญาด้านนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๕/๓๔๓๗๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๙

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. ร่างปฏิญญาด้านนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง ฉบับภาษาอังกฤษและฉบับแปลภาษาไทย

๒. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ที่ กต ๐๗๐๓/๒๖๗ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๗

ด้วยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ขอเสนอเรื่อง ร่างปฏิญญาด้านนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง มาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะกรรมการได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ (๗)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการ

ร่างปฏิญญาด้านนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง (Draft Declaration on Transformative Science, Technology and Innovation Policies for a Sustainable and Inclusive Future) มีสาระสำคัญเป็นกรอบการดำเนินการความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย จึงเห็นสมควรเสนอเรื่องดังกล่าวให้คณะกรรมการพิจารณาตามมาตรา ๔ (๗) ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

องค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organisation for Economic Co-operation and Development: OECD) มีหนังสือเชิญรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เข้าร่วมการประชุมระดับรัฐมนตรีของคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministerial-level meeting of the OECD Committee for Scientific and Technological Policy) ในระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการประชุมดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อรับรองปฏิญญาด้านนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง จึงมีความจำเป็นต้องเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการ เพื่อจะได้แจ้งคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Committee for Scientific and Technological Policy: CSTP) ทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ภายในวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๗

/๓. สาระสำคัญ ...

๓. สารสำคัญและข้อเท็จจริง

๓.๑ ประเทศไทยได้รับความเห็นชอบจากประเทศสมาชิก OECD ให้เข้าร่วมในคณะกรรมการ CSTP ในฐานะสมาชิกแบบ Participant เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๙ โดยคณะกรรมการ CSTP ทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะและสนับสนุนสมาชิก OECD ในการจัดทำนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ งานวิจัยและนโยบายด้านการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงการจัดทำดัชนีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้แทนจากสำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ เป็นผู้แทนประเทศไทยเข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการ CSTP อย่างต่อเนื่อง ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ (อ้างถึง) ที่ได้เห็นชอบให้ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก CSTP ภายใต้ OECD แบบ Participant และอนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานคณะกรรมการนโยบาย วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมแห่งชาติ ในขณะนั้น (ปัจจุบันคือ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)) ชำระค่าบำรุงสมาชิกรายปีในอัตราที่ OECD กำหนด ทั้งนี้ คณะกรรมการ CSTP ภายใต้ OECD มีกำหนดจัดการประชุมระดับรัฐมนตรี (Ministerial-level meeting of the OECD CSTP) ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ เมษายน ๒๕๖๗ ณ สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยหนึ่งในวัตถุประสงค์ของการประชุมดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อรับรองปฏิญญาว่าด้วยนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง

๓.๒ ร่างปฏิญญาว่าด้วยนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑) มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๓.๒.๑ วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการแสดงเจตจำนงร่วมกันในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อกระตุ้นการวิจัย การพัฒนาและนวัตกรรมที่มีความรับผิดชอบและความเท่าเทียมกัน เพื่อการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพต่อความท้าทายวิกฤตระดับโลก ภูมิอากาศ เพื่อเร่งความก้าวหน้าไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และเพื่อเพิ่มความเป็นอยู่ที่ดีทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

๓.๒.๒ สาขาความร่วมมือ ไม่จำกัดสาขาความร่วมมือ

๓.๒.๓ กิจกรรมความร่วมมือ ครอบคลุม ๔ กิจกรรม ได้แก่

๑) การออกแบบและการขับเคลื่อนนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.)

๒) การเสริมสร้างค่านิยมร่วมในความร่วมมือระหว่างประเทศและการกำกับดูแลเทคโนโลยี

๓) การทำให้ วทน. มีความทั่วถึงมากขึ้น

๔) การเสริมสร้างหลักฐานเชิงประจักษ์สำหรับยุทธศาสตร์และการกำหนดนโยบาย วทน.

๔. ประโยชน์และผลกระทบ

การเข้าร่วมรับรองปฏิญญา ฉบับนี้เป็นการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงด้าน วทน. เพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึงบนพื้นฐานของค่านิยมร่วม โดยจะเป็นกรอบการดำเนินความร่วมมือด้าน วทน. ระหว่างประเทศสมาชิก OECD สหภาพยุโรปและประเทศพันธมิตรที่เข้าร่วม โดยเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างเครือข่ายกับกลุ่มประเทศดังกล่าว และประเทศพันธมิตร การเข้าถึงแหล่งข้อมูลความรู้ที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา วทน. และการพัฒนาบุคลากรด้าน วทน. รวมถึงการเสริมสร้างความเชื่อมั่นของประเทศไทยในสายตาของต่างประเทศ และการแสดงศักยภาพด้าน วทน. ในเวทีระหว่างประเทศ

๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้
ไม่มี

๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงการต่างประเทศพิจารณาแล้วมีความเห็นต่อร่างปฏิญญาฯ (สิ่งที่ส่งมาด้วย ๒) ดังนี้

๖.๑ ประเด็นสาระัตถะและถ้อยคำ

๖.๑.๑ ไม่มีข้อขัดข้องต่อร่างสารัตถะและถ้อยคำโดยรวมของร่างปฏิญญาฯ หาก สอวช. ในฐานะส่วนราชการเจ้าของเรื่องและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเห็นว่า สามารถปฏิบัติได้ภายใต้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่มีอยู่ในปัจจุบันและสอดคล้องกับพันธกรณีของไทยภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งได้จัดสรรงบประมาณเพื่อการนี้ไว้แล้ว ทั้งนี้ การรับรองร่างปฏิญญาฯ จะช่วยสร้างเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศไทยกับ OECD ในการจัดทำและขับเคลื่อนนโยบาย วทน. ที่จะนำมาสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้สามารถรับมือกับความท้าทายในอนาคตได้ และแสดงถึงความพร้อมของไทยในการเข้าเป็นสมาชิก OECD ด้วย

๖.๑.๒ สำหรับถ้อยคำในวรรค ๔ ของร่างปฏิญญาฯ นั้น แม้ว่าจะสอดคล้องกับท่าทีประเทศไทยในเรื่องการเคารพหลักอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน รวมถึงเคารพกฎบัตรสหประชาชาติและกฎหมายระหว่างประเทศ และได้อ้างอิงข้อมติสมัชชาแห่งสหประชาชาติ A/RES/ES-11/1 ซึ่งไทยได้ลงคะแนนเสียงสนับสนุน แต่การอ้างอิงถ้อยแถลงของคณะมนตรี OECD ที่ประณามการรุกรานยูเครนของรัสเซีย ไม่ตรงกับท่าทีพื้นฐานของไทยที่ไม่ประสงค์ให้เวทีพหุภาคีต่าง ๆ ถูกชักนำไปในเชิงการเมืองและไม่เห็นประโยชน์ของการมุ่งประณามฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างขาดสมดุล อย่างไรก็ตาม โดยที่ไทยยังมีได้เป็นสมาชิกของ OECD ก็จะเป็นเรื่องยากที่ไทยจะเป็นผู้ขอปรับแก้ไขถ้อยคำดังกล่าว ดังนั้น หากร่างปฏิญญาฯ ได้รับการรับรองโดยฉันทามติ ไทยอาจคล้อยตามฉันทามติของที่ประชุมฯ ได้ สำหรับในกรณีที่มีการลงคะแนนเสียงรายวรรค สอวช. ในฐานะหน่วยงานเจ้าของเรื่องอาจใช้ดุลพินิจโดยคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น รวมถึงพันธกิจและอาณัติของกรอบความร่วมมือนี้ สารัตถะของเอกสารที่เข้าสู่อำนาจพิจารณา บทบาท สถานะ และผลประโยชน์ของไทยในเวทีดังกล่าว แนวปฏิบัติของการประชุม และท่าทีของรัฐบาลสมาชิกส่วนใหญ่ ท่าทีของสมาชิกอาเซียน (หากมี) และท่าทีของมิตรประเทศอื่น ๆ

๖.๒ ประเด็นมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

ร่างปฏิญญาฯ มีสาระสำคัญเป็นการแสดงเจตนารมณ์และความมุ่งมั่นของประเทศที่รับรองร่างปฏิญญาฯ ในการขับเคลื่อนนโยบายในประเด็นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะไม่มีการลงนามและไม่มีถ้อยคำหรือบริบทใดที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ จึงไม่เป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศและไม่เป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ไม่มี

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมขอเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๘.๑ เห็นชอบร่างปฏิญญาว่าด้วยนโยบายการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่ออนาคตที่ยั่งยืนและทั่วถึง ทั้งนี้ หากมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขร่างปฏิญญาฯ ในส่วนที่มีสาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทย ขอให้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมหารือร่วมกับกระทรวงการต่างประเทศ เพื่อพิจารณาดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ โดยไม่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีก

๘.๒ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นผู้เข้าร่วมรับรองปฏิญญาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศุภมาส อิศรภักดี)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ

โทร. ๐ ๒๑๐๙ ๕๔๓๒ ต่อ ๕๖๒ (ปราณปรียา) หรือต่อ ๓๑๖ (อภิชาติ)

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ pranpreya@nxpo.or.th , apichat@nxpo.or.th